

Segítenének, ha volna kit

A különböző jogász szervezetek országosan egyre nagyobb szerepet kapnak a fölpezsdült belpolitikai életben. Tavaly a fővárosban megalakult a Fialat Ügyvédek Klubja. Személyes kapcsolatok révén, szegedi ügyvédek is részesei lehettek a klub rendezvényeinek. A megbeszélések törvénytervezeteket készítettek elő társadalmi vitára, vezető politikusokkal tárgyalták meg a belpolitika és a jogélet aktuális kapcsolódási pontjait, s egy szíriai találkozó a jogállamiság kiteljesedése, a jogi képviselet korszerűsítése érdekében is kifejtették nézeteiket. E megbeszélések, találkozóknak nyomán a szegedi ügyvédekben egy önálló szervezet létrehozásának igénye is kialakult. A megyei ügyvédi kamarán belül így létrejött a Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága, Ábrahám László ügyvéd vezetésével, akit eddigi ténykedéséről, a bizottság munkájáról kérdeztünk.

— Nemcsak a szegedi bizottságban, a Fialat Ügyvédek Klubjában levő valamennyi ügyvéd címét elküldtük az összes országgyűlési képviselőnek, azzal a szándékkal, hogy tőlük segítséget kérhetünk. A mi társaságunkat csupán egyetlen képviselő, Rózsa Edit kereste meg, akivel azóta jó munkakapcsolatunk alakult ki. Sajnálom, hogy más nem él ezzel a lehetőséggel.

— Szerintem az emberek

A gondok megoldásában a jogászok is szerepet vállalnak

nem is tudják, hogy létezik ilyen lehetőség.

— Biztosan sokan tudják, mert képviselői beszámolóira is elmentünk, hogy az emberek ott tehessék fel kérdéseiket.

— Akkor nyilván attól félnek: sokba kerül az ügyvédek tanácsa.

— Fontosnak tartom megemlíteni: díjtalan a szolgáltatásunk.

— Viszont fölvetődik a kérdés a másik oldalról: nem félnek attól, hogy napi apró problémákkal árasztják el önöket, ha szélesebb körben ismertté válik e lehetőség?

— Nyilván lehet szelektálni, el lehet dönteni, ki az, aki rászorul a képviselő segítségére.

— Az új szerveződések, pártok bekapcsolódásával a politikai élet is egyre több jogi szakértőt követel. Segítik-e az alternatív csoportok munkáját?

— Ha hozzáunk fordulnak, készséggel állunk rendelkezésükre, hisz függetlenségünk, politikai el nem kötelezettségünkre ők is számíthatnak. A társadalmi problémákat nyitottan, részrehajlás nélkül, tényszerűen itéljük meg, s az általunk legjobbnak ítélt javaslatokat fogalmazzuk meg. Így van ez azokkal a néprőlrendezett megbeszéléseken

is, ahol az elméletben megfogalmazott törvénytervezeteket a gyakorló jogász szemével vizsgáljuk, s ezzel a szemlélettel próbáljuk gazdagítani.

— Apropó, népfront. Igaz, hogy megyei elnökek jelölik?

— Igaz, és elfogadtam a jelölést.

— Miért fontos egy ügyvédnek az ilyenfajta politikai részvétel, ha — mint mondja — ráadásul hasznot sem hoz?

— Nemhogy hasznot nem hoz, rengeteg időkiegészítést okoz. Azonban, akik részt vesznek a bizottság munkájában — s ha szükség lesz rá, nyilván többen is —, vállalják az anyagi konzekvenciákat. Mert úgy gondoljuk, ilyen politikai helyzetben részt kell vennünk a közéletben, segítenünk kell a változóban levő jogi gondolkodást, szemléletet.

— A mai Országgyűlésben a mintegy 360 képviselőből csupán 1 százalék jogász...

— Ezt az egészeztelen arányt nyilván mások is érzik, ezért hogy az időközi választásokon ügyvédek neve is fölmerült jelöltként. Meggyőződésem: az ország gondjainak megoldásában a jogászoknak nagyobb szerepet kell kapniuk.

Balogh Tamás

A Korsós lány még fekszik a parkban...

Városnéző körúton a polgármester

Halványszürke Ikarus járt tegnap a tanácsháza elé; az utasok Szeged előjárói és a tanácsi vállalatok vezetői voltak, meg persze a tudósító. Közleg a szegedi nyár, s benne az ünnepi hetek: mit lehet addig még a városon csinósítani?

Először a Somogyi Könyvtár előtt lassított a sétajárat; a gond: engedélyezék-e, hogy — mint az utóbbi nyarakon — büfésor települjön a Dóm oldalához? A vezetők döntöttek, július 3-tól 30-ig ott lehetnek a büfék. Mentünk tovább, a Hunyadi sugárúton, ahol már pótolták a kipusztult fákat. A Mátyás térre érve szóba került: mi legyen az a kör alakú víztározóval, melyből annak idején napórát akart kialakítani a főiskola, s most átadja a tanácsnak? Kinek van valami izgalmas ötlete? A kérdést Kiss Lajosnak, a városi főépítésznek címezték, aki így válaszolt: ami izgalmas, az mind pénzigényes... Sajnos, igaz van. Körbejárva a teret, megemlítődött, hogy nemsokára elkezdődnek a templommal, illetve a kolostorral kapcsolatos föltárások. A csatornázatlanság következménye, a szennyvíz pedig akadályozza a földmunkákat... A polgármester, Csonka István ekkor azt mondta: készüljön tanulmányterv a tér rendbehozatalára, a csatornázásra. A Szent Antal utcán keresztül kimentünk a Cserepes sori vásártérre. Nyüzsgött a tömeg. A volt Kinizsi pályán kiszállva Csonka Miklós, a kereskedelmi és termelési osztály vezetője elmondta: legkésőbb július elején átadják a pályát, ezzel kapcsolatban már el is készült az összehangolt program. A teret még be is kell keríteni, különben a szél szerte-hordja a szemetet; földterítés is jó volna pár helyre, s korlátsor fölállítás is kívánatos lenne. Csonka István e hónap 15-re határidőt tűzött ki: ekkorra ké-

szüljön el a teljes rendezés.

Elhaladtunk egy épülőfélben levő pékség mellett, s a Katona József utcában Nagypál Miklós megemlégett: az utcát a napokban lezárják — a móravárosi csatornarendszer utolsó munkálatai miatt. Aszfaltszőnyegést is kéne végezni majd, tették hozzá többen, nyilván rázós volt az út... Kiertünk az Út-törő térre. Hová kerüljön a visszahozandó stációsor? Nagypál Miklós szerint inkább a templom mellett legyen, mert aligha mutatna jól, ha egyenesen a benzinkútra vezetne a 12 stáció... Kikanyarodtunk a kamionparkolóhoz — üzemeltetésére vállalkozó kerestetik! Át az Izabellán, megtekintettük azt a „kivégzőfalat”, amit az egyik autósboltos emelt azzal a magasztos céllal, hogy a mellette levő másik autósboltba ne lássanak rá a vevők... Az épülő gabonasiló és örlőüzem vasbetontömbjei mellett haladtunk vissza a városba. A rókusí viztorony árnyékában megnézték a vezetők az Ilona utca mögötti senkiföldjén, ahol vállalkozók segédmotoros tanpályát, hasonlót akarnak üzemeltetni — ha majd a lakosok beleegyeznek... Ekkor már a Vér-tó mellett haladt a

busz. A vízművállalat vezetője, Tölgyesi Béla elmondta: túl sok lehetőséget nem lát arra, hogy a tározót biológiaiilag is rendbe hozzák. S hogy — továbbhaladva a körúton — hol épüljön föl a 2. számú postaközpont, az Agyagos vagy a Gáz utcai sarkon, esetleg a Felzsabadulás ligetben? Utóbbi barbarizmus volna... Egyhektárnyi területet aligha lehetne már kiszakítani a ligetből — mondta Kiss Lajos.

Megtekintve a Gábor Áron utcai csatornaépítést — a szürke Ikarus az új hidra kanyarodott. Tölgyesi Béla ismertette a termálfürdő kupolajavításának újabban fölmerült nehézségeit, majd vita keletkezett a Csanádi utcai óvodáról. Lebontásuk, nem bontásuk? A szavazás „látható többséget” nem eredményezett... Vedres utca — útrekonstrukció veszi itt majd kezdetét; a trolikat csak 2 hétig kell buszokkal kiváltani. A „Korsós lány” szobra egyelőre csak feküdt a Ligetben; majd irány a régi híd, a Rozevelt tér —, s a város-háza elé gördült újra az Ikarus. — Az út alkalmával látott gondok csupán a jéghegy csúcsa — összegezte az észlelteket a polgármester.

Farkas Csaba

Várkonyi Gyula képei Torontóban

Várkonyi Gyula sándorfalvi származású, szegedi festő neve ismerősen cseng már több külföldi országban is. Hajdanában a szegedi honvédklub képzőművészeti csoportjában neves festők mellett tanult, s szerzett magának „nevet”. Elsősorban az alföldi tájat szereti, több festményében is ráismerő a Tisza-menti vidékre, a pusztuló tanyákra, a sándorfalvi határ fáira, (akácokra, nyárfákra, nyíresekre, fűzesekre...), csatornás tájaira, az ott kanyargó tiszai holtágra, halászk-

ra, csónakjaikkal. Ugyanolyan hűen ábrázolja az ott élő embereket, tanyai férfiakat, szántó-vető karakterfigurákat.

Színe megnyugtatóan hatnak, pihentetnek és gondolkodásra készítetnek. Egy lassan-lassan eltűnő világ kerül föl vásznaira. A dekoratív képeit szívesen föl-vallalja a magyar képzőművészek produkcióit exportáló cég, az Artex is, amely az utóbbi időben elvitte Várkonyi Gyula festményeit Nyugat-Berlinbe, Hamburgba,

Nagy Imre- emlékeket

'56-os emlékhely létesül

Ahogy már tájékoztattuk olvasóinkat, ma, csütörtökön Vásárhelyen; holnap, pénteken Szegeden rendeznek tisztelegőstet a mártír miniszterelőt, Nagy Imre emléke előtt. A Magyar Demokrata Fórum szegedi és vásárhelyi szervezetei által rendezett estelen Tóbiás Áron mond emlékbeszédet, budapesti és szegedi szín-művészek lépnek fel; Sik Ferenc az irodalmi és dokumentum-összeállítások rendezője.

A szegedi est a nagyszínházban, pénteken, 19 órakor kezdődik (a vásárhelyi ma, szintén este 7-kor lesz, a Petőfi művelődési házban). Mindkét rendezvény bevétele a 301-es parcellában felállítandó emlékműre ajánlják fel.

A szegedi ellenzéki kerékszalag még májusban azzal a kéréssel fordult a városi tanácshoz, hogy járuljon hozzá az 1956-os népfelkelés és az azt követő megtorlások áldozatainak tisztelegő emlékhely létesítéséhez. A várostörténeti és -esztétikai tanácsadó testület is állást foglalt erről: támogatja a szegedi ellenzéki kerékszalag azt a szándékát, hogy június elején a város valamely jelentős közterületén méltó emlékművet állítson föl; így június 16-án, Nagy Imre és társai temetése napján itt tartásos megemlékezést, akik nem jutnak el a budapesti szertartásra.

Az idő rövidsége miatt ideiglenes helyszínen, az Aradi vértanúk terén állítják föl a kopjafát — pénteken délután 5 órakor. A szegedi ellenzéki kerékszalag képviselőjétől, Póda Jenőtől megtudtuk: a Németh Zoltán által faragott kopjafát akkor helyezik majd át végleges helyére, valószínűleg a Honvéd térre, ha ott méltó környezetet sikerül kialakítani.

A szegedi zsidó polgárság emlékezete

A szegedi zsidó polgárság számottevő szerepet játszott a város gazdasági és kulturális életében a század első felében. Ez olyan tény, amely mellett nem szerencsés szótlanul elhaladni, még ha korábban kevesebb szó eshetett is erről. A Móra Ferenc Múzeum ilyen megfontolásból rendezett tudományos konferenciát tegnap a Fekete-házban; mint elmondották a szervezők, nem kapcsolódott semmiféle konkrét eseményhez, évfordulóhoz, sokkal inkább a cserkészettörténeti és a Bibó-kiállítás megkezdett folyamatot vitték tovább, azaz, olyan személyek, jelenségek nyilvános elemzését, akik és amelyek eddig nem kaptak súlyuknak megfelelő publicitást.

1920-ban közel 7 ezer izraelita vallású állampolgár volt Szegeden, közülük több mint 4 ezer jogosult a választásra, ennek háromnegyede a Belvárosban, az I. választókerületben élt. Ebben a választókerületben a zsidók végül is nem állítottak ellenjelöltet, pedig jelentős befolyással bírtak, így gróf Teleki Pál jutott képviselőként a nemzetgyűlésbe. Ilyen, s hasonló érdekes adatokat hallhattunk Sipos Józseftől, az 1920-as nemzetgyűlési választások és a szegedi zsidóság című előadásából. Marjanucz László a reformkori zsidó bérlők és kereskedők tevékenységéről, Haraszi György Lőw Lipót Ben Chananja kiadójáról, Apró Ferenc a zsidó képzőművészek Szeged művészettörténetében játszott szerepéről, Karády Viktor — Párizsban élő szociológus — a zsidó vallásváltókról és az általuk (is) kötött vegyes házasságokról, Zombori István pedig a zsidó polgárság kulturális életéről tartott előadást.

S. I.

Vadon nőtt települések?

Építési tilalom ott is még, ahol már semmi sem indokolja; fejtelennék tűnő, kápkodó telekhasználat olyan területen, amely pedig idővel meghatározó szerepet kaphatna a település „szervezetében”; engedély nélkül épített kulipintyók és engedélyes kacsalábban forgó palotaszörnyek; igény arra, hogy a város, a falu lakója megértse a fejlesztés, vagy az elorszavastás miérteit, bürokratikus merevség a hatósági munkában és egyidejűleg akár a szabályozás egyszerű, következetes érvényesítése —, s a sor még hosszan folytatható. Ellentmondásos helyzetet kénytelen tudomásul venni az, aki a hazai falvak, városok fejlődésében az „épített környezet” elnevezésű ágának, azaz a településrendezésnek a mikéntjét vizsgálja. Mint tette a közelmúltban Csongrád megye tanácsának vég-

rehajtó bizottsága előtt a megyei főépítész.

Abból indult ki, amiből a kormány is, amikor áttekintette az építési fejelem országosan kialakult helyzetét, megállapítva: lazult az állampolgári fejelem, indokolatlanul hosszú ideig terhelnek egy-egy területet építési tilalommal, s a rendezési tervek terén is jócskán tapasztalható hiányszó. Ez utóbbi megállapítást bontotta ki részletesebben Takács János helyzet-elemző, melynek egyébként az is aktualitást adott most, hogy a Minisztertanács valamennyi tanácsnak kötelezővé tette: pénzügyi helyzetétől függően, de legkésőbb 1990-ig készíttessék el településük rendezési ter-
vét.

Hogy állunk 1989-ben, röviddel a „záróra” előtt? Számszerűen még csak-csak, ám a településfejlesztés építészeti, város- és községrendezési eszközökkel befolyásoló tervek időtállóságát, naprakészségét tekintve a kép meglehetősen vegyes. Városaink közül Csongrád és Mórahalom helyzetét kielégítő, Szegeden, Vásárhelyen a régebbi tervek felülvizsgálata most van folyamatban, de Makón és Szentesen már-már tarthatatlan állapotok uralkodnak. Azonnali beavatkozás szükséges Csanyteleken, a beépítési koncepciókat át kell értékelni Mindszenten, Szegváron — olvastuk a főépítész jelentésében.

A használhatatlanul elavult részletes rendezési tervek következménye a kapcsolódó településfejlesztés. Az egyre inkább szaporodó zártkertű osztatásokhoz nem készülnek tervek, s több

vízparti település határában, a hullámtérben mindenféle szabályozás nélkül alakulnak ki az épületgyűttek: a vadon nőtt város-, vagy községrezek. Ami pedig a rendezési tervek környezet-velmi fejzeteinek teljes hiányát illeti, annak okát nem a tervezésre fordítható tanácsai pénznek krónikus csökkenésében kell keresni, hanem a speciális képzettséggű szakemberek hiányában, s abban, hogy a tervező intézetek műszertarkkal nem rendelkeznek. A pénzügyi káros hatása abban is megmutatkozik, hogy az egyébként indokolt és kívánatos vállalkozói versenyben a tervezők „aláigérnek” egymás árának, emiatt a tervek korrektsége, használhatósága kerül veszélybe.

S ha mégis jó program alapján készített, jól érvényesíthető terv szolgálhatna az adott település rendezése alapjául, még mindig ott egy lehetséges akadály: ha a végrehajtó apparátus nem eléggé felkészült... Különösen a kistelepülések jövőjét veszélyezteti az építésügyi hatósági munkában foglalkoztatottak szakmai hozzá nem értése. Volna persze megoldás: ha úgynevezett igazgatási társulások révén jobban megfizethető, kvalifikált szakembereket foglalkoztatnának a helyi tanácsok, illetve, ha a főépítész rendszert — melyet már régóta szorgalmaz a szakminisztérium is — legalább a városokban kialakítanák. Akkor a főépítész irányításával megoldódhatnának az adott város környékének kistelepüléseiben is a ma még mindig csak sokasodó gondok... P. K.